

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 7 april 1937 kl. 1 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 4 angående införande av skydd för gårdsnamn.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 382, har herr *Hammarlund* anhållit att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning angående skydd för gårdsnamn.

Motionen.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden från Kammarkollegiet och Kungl. ortnamnskommissionen.

Yttranden.

Kammarkollegiet har lämnat en redogörelse för rådande förhållanden och erinrar om att vid sidan av de officiella registerbeteckningarna på landsfastigheter kunna i fastighetsregistren finnas antecknade *särskilda namn* å fastigheterna. Dessa äro ibland fastställda av myndighet, men det förekommer också införelse av namn, som icke äro fastställda. I förra fallet gäller det av länsstyrelse åsatt namn på avsöndring, i senare fallet namn, som enligt 9 § jordregisterförordningen fastställts av överlantmätare. I fråga om fastighet av stadstyp kan särskilt namn av magistrat och på landet av länsstyrelse fastställas för stadsäga eller för tomt i villakvarter, i stad eller i samhälle på landet. I vederbörande ort gängse namn på fastighet, som icke är fastställt, kan införas i fastighetsregistret utan något föregående fastställelsebeslut. I registret sättes dock tydligt namn inom klammer. Även äldre kameral beteckning å fastighet, vilken upptages i register av stadstyp, skall införas i registret. Såsom regel gäller, att vid fastställande av nya registerbeteckningar det icke förekommer, att förut använd beteckning åsättes fastighet inom samma socken eller stad. Däremot förekommer det, att samma namn finnes inom flera socknar. Särskilda namn få fastställas endast på begäran av fastighets ägare. De i motionen påtalade olägenheterna kunna endast i ringa omfattning förekomma beträffande de i jordregisterbeteckningarna ingående namnen. Vad de s. k. särskilda namnen angår, kunna dessa olägenheter oftare framträda. I motio-

nen förutsättes icke, att det skulle göras någon inskränkning i den för närvarande medgivna rätten att utan särskilt fastställelsebeslut få i fastighetsregistret infört namn, som redan blivit allmänt gängse i orten. Motionen avser således endast nytagna namn. Sådana kunna aldrig införas i register utan föregående prövning och fastställelse. Ett namn, som redan är fastställt eller allmänligen brukat, får icke fastställas för en fastighet i samma socken; däremot finnes ej något hinder för att dylikt namn fastställas för fastighet i annan socken. De syften, som avses i motionen, skulle i avseende å sådana nya namn, som ingå i registerbeteckningarna, och nya särskilda namn kunna förverkligas genom förbud mot att särskilt namn, som inginge i registerbeteckning eller redan vore fastställt eller i registret antecknat såsom i orten gängse för en fastighet, fastställdes för en annan fastighet. Som förutsättning härför måste emellertid tänkas ett kungörelseförfarande samt upprättande av en "gårdsnamnsbyrå" i någon form för bevakande av fastighetsägares rätt. Andra sätt föreslås även, exempelvis upprättandet av ett kortregister hos lantmäteristyrelsen med rätt för lantmäteristyrelsen ensam att fastställa namn på fastigheter. Som sin mening finge kollegiet framhålla följande. Beträffande de officiella registerbeteckningarna, vilka ensamma äro av betydelse ur allmän synpunkt, torde skyddet redan vara praktiskt taget förverkligat. I fråga om de särskilda namnen åter, vilka endast äro av intresse för de enskilda fastighetsägarna, anser kollegiet, att de fördelar, som skulle vinnas genom de ovan antydda åtgärderna till åstadkommande av ett gårdsnamnsskydd, icke äro tillräckligt betydande för att uppväga den omgång och den förtyngning av namnsättningsärendena, som skulle orsakas av samma åtgärder.

Kungl. ortnamnskommissionen framhåller, att den lucka i släktnamnslagstiftningen, som motionären påpekat, lämpligen kan fyllas genom motsvarande inskränkning i rätten för den, som saknar släktnamn, att antaga "gårdsnamn varmed han efter ortens sed allmänligen benämnes". Den i motionen berörda bristen i släktnamnslagstiftningen nödvändiggör icke särskilt skydd för gårdsnamnen. Skulle skydd för gårdsnamn införas, synas i första rummet kommunernas namn böra komma i fråga. Ortnamnskommissionen avstyrker därför motionärens yrkande i dess nuvarande form. Skulle en dylik utredning företagas, borde den gälla ej blott gårdsnamnen utan alla ortnamnsgrupper, som kunna tänkas behöva rättsligt skydd.

Utskottet.

Utskottet vill för sin del för sitt uttalande i frågan åberopa innehållet i de över motionen avgivna yttrandena och på de skäl, som däri anförts, avstyrka vidtagande av åtgärder i motionens syfte.

Utskottet hemställer,

att nu ifrågavarande motion, nr 382, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 mars 1937.

På utskottets vägnar:

OTTO WALLÉN.

Närvarande: Herrar Wallén, Silfverbrand¹, Nilsson i Landskrona, Sundberg, Magnusson i Tumhult, Andersson i Mölndal, Bäckström, Ericsson i Kinna, Pettersson i Norregård och Gustafson i Dädesjö.¹

¹ Ej närvarande vid utlåtandets justering.